

Bölüm 12

Başkalarıyla Özel Vıpkiler

¹⁷Demir demiri bilir,
İnsan da insanın yüzünü. (27:17)

Arkadaşlar	sayfa 137
Kompular	sayfa 140
Yönetenler ve Önderler	sayfa 141
Vatandaşlar/Yurttaşlar	sayfa 145

I Arkadaşların dikkatle seç.

A. Arkadaşının tutumu seni etkiler.

27:17 ¹⁷Demir demiri biler,
İnsan da insanın yüzünü.

13:20 ²⁰Bilgeyle birlikte yol aşan bilge olur;
Öte yandan akılsızlarla yol arkadaşlığı eden zarar bulur.

B. Yararlı arkadaşlar ilerlemene katkıda bulunur.

27:9 ⁹Hoş kokulu yağla hint sümbülü cana sevinç getirir;
Dostla danışmaksa ruhun ezincini giderir.

27:5 ⁵Belirgin paylama üstü örtülü sevgiden yeğdir.

27:6 ⁶Arkadaşın açtığı yaralar sadıktır,
Ama düşmanın öpücükleri haddi aşıcıdır.

C. Yıkıcı arkadaşlar seni yere çeker.

1. Zevk u sefa arayanlar

23:20 ²⁰Şarap soğuranların,
Midesine düşkün olanların arasına katılma.

23:21 ²¹Çünkü bekriler, pisboğazlar kendilerini yoksullukta bulur;
Uyku tulumu olmak da kişiyi paçavralarda bırakır.

28:7 ⁷Ruhsal yasayı sayan evlat anlayışlıdır;
Öte yandan uçarılıkta ağınan babasına utançtır. ♦

28:19 ¹⁹Toprağını işleyen insanın yeterli ekmeği vardır;
Boş uğraşlar ardından giden yoksullukla boğuşacak.

2. İçleri acı ve pikayetçi insanlar

22:24 ²⁴Öfkeye sürüklenenle arkadaşlık etme;
Kızgınlığı taşanla yol arkadaşlığına girme.

22:25 ²⁵Ters durumda onun yollarını benimsersen,
Canını da tuzağa düşürürsün.

24:21 ²¹Evladım, RAB'ten kork ve O'nun yanı sıra kraldan;
Ne birine ne de öbürüne karşı sancak açanlara yoldaşlık et.

24:22 ²²Çünkü onların belası kaşla göz arası gelir.
İkisinden oluşacak kötü sonucu kim düşünebilir?

3. Eđri insanlar

29:24 ²⁴Hırsızın ortağı kendisinin düşmanıdır;
Lanet altında yaşar, baklayı ağzından çıkaramaz.

4. Akılsızlar (Tanrı'yı alıyıp etmeyenler)

14:7 ⁷Akılsızın yanından çekil,
Çünkü ondan bilge dudaklar bekleyemezsin.

5. Özyapıların düpük bireyler

29:3 ³Bilgiyi seven babasına sevinç getirir;
Ama hayat kadınlarıyla içli dışlı olan malını savurur.

6. Günahlılar

24:1 ¹Kötüler seni imrendirmesin;^đ
Onların arasına katılmayı aklının ucuna bile getirme.

24:2 ²Neden mi? Kafaları kaba kuvvete eğilimlidir,
Dudakları da sinsilik düzenlerine.

1:10 ¹⁰Evladım, bozkdüzen kişiler seni ayartırsa, uyma buna:

1:11 ¹¹“Bizlere katıl, suçsuzun kanını akıtmak için pusuya yatalım,
Bize zarar vermeyene karşı tuzak kuralım,

1:14 ¹⁴“Gel katıl bizlere; ortaklaşa kesemiz olacak.”

1:15 ¹⁵Evladım, onlarla yol arkadaşlığı etme;
Onların izlediği yoldan adımın irak olsun.

II. Arkadaşlarına sadık ol.

A. Onların ihtiyaçlarında destekle.

17:17 ¹⁷Gerçek dost her durumda sever;
Kardeş bunalımlarda yardımcı olmaya doğar.

18:24 ²⁴Dost çoğaltan başına yıkım getirebilir;
Ama kardeşten de daha yakın dost bulunur.

27:10 ¹⁰Kendi dostundan veya babanın dostundan yüz çevirme;
Başına bir dert düşünce gidip kardeşini evinde arama.
Yakın komşun ıraktaki kardeşten yeğdir.

B. Onların yüreklerini açması sende kalsın.

17:9 ⁹Başkasının suçunu kapayan ona sevecenlikle davranır,
Ama sorunu diline dolayan can dostlara kara kedi geçirir.

16:28 ²⁸Bozuktur insan sürtüşme havası oluşturur;
Fısıf fısıf laf taşıyan dostluklar yıkar.

C. Onlara saygı ve incelik göster

27:14 ¹⁴Sabah erkenden kalkıp başına başına
komşusuna kutluluk dileyenin selamı lanet yerini alır.

III. İyi yüzlü arkadaşlardan beri dur.

19:6 ⁶Eliçik bireyin kayırmasını arayanlar çoktur;
Bol tarafından armağan dağıtanı herkes dost edinir.

19:7 ⁷Yoksulun bütün yakınları onu yüzkarası sayar;
Bundan da daha açıkçası, ona dost bilinenler!

19:4 ⁴Servet dost sayısını çoğaltır;
Öte yandan darda bocalayan birey arkadaşları tarafından yadsınır.

14:20 ²⁰Yoksul kişiden komşusu bile beri durur,
Ama varlığının dostu çoktur.

IV. Kimseye kefil olma.

17:18 ¹⁸Akılsız birey ant içerek rehin verir;
Hem de komşusunun önünde kefilliği üstlenir.

6:1 ¹Evladım, eğer komşusuna kefil oldunsa,
Eğer yabancıya yükümlülükle bağlandıysa,

6:2 ²Kendi ağzının sözleriyle tuzağa düşünse,
Ağzının vaadiyle tutulduysa,

- 6:3 ³Evladım, kendini kurtarmak için ne edeceğini sana söyleyeyim;
Çünkü komşunun eline düştün! Toparlan,
Git komşunun önünde alçal, ona yalvar yakar.
- 6:4 ⁴Gözlerine uyku girmesin, Göz kapakların örtülmesin.
- 6:5 ⁵Ceylan elden kaçarak gidercesine kurtul.
Tuzak kuranın elinden kuşun çırpınarak uçması gibi..

Komşular

I. İyi komşu ol.

A. Yardım edebildiğinde komşuna destek ol.

- 3:27 ²⁷İyilik yaraşanlardan iyiliğini geri tutma;
Elinden geleni yap.
- 3:28 ²⁸Gücün yetiyorsa arkadaşına,
“Şimdi git, yeniden gel, yarın vereceğim” deme.

B. Onun karışısında kusursuz yapam sergile.

- 12:26 ²⁶Doğru kişi insan kardeşe yöntem olur,
Ama kötülerin yolu onları saptırır.
- 18:17 ¹⁷Bir davada ağzını ilk açan haklı görünür;
Ama öbür taraf belirip onu sorgulayınca iş değişir.

II. Komşunla iyi ilişkiyi kovala.

A. Onunla barışta yaşa.

- 3:29 ²⁹Sana güvenen kapı komşuna karşı tuzak kurma.
- 3:30 ³⁰Sana kötülük işlemeyenlerle durup dururken sürtüşmeye girme.
- 24:28 ²⁸Kesin kanıtın olmaksızın komşuna karşı tanıklığa gitme;
Dudaklarınla doğruluğu kanıtlanmamış sözler düzenleme.
- 24:29 ²⁹Bana ettiğini ben de ona edeceğim deme.
Ne de, “Eylemine yaraşır yolda hıncımı alacağım,” de.
- 11:12 ¹²Komşusunu aşağı görenin kavramı noksandır;
Ama kavramı yerinde olan diline egemen kesilir.

B. Onunla sorunlarıný sođukkanlý ve özel tutumla çözü.

25:8 ⁸Gördüklerini koz sayıp ivedilikle yargıcın karşısına çıkma;
Komşun kendi kozuyla gelince şaşırır kalırsın.

25:9 ⁹Otur, davanı komşunla görüş;
Kimsenin sırrını kimseye açma.

25:10 ¹⁰Olabilir ki, seni işitir ve utancından yakayı kurtaramazsın.

C. Ayađıný daima onun evinde tutma.

25:17 ¹⁷Komşunun evine seyreklikle uğra!
Yoksa onu bıktırır, sevgisini kine dönüştürürsün.

III. Tehlikeli komşulardan beri dur.

A. Yaltakçý komşudan sakýn.

29:5 ⁵Komşusuna yaltaklık eden onun ayaklarına tuzak kurar.

B. Aldatçý komşudan kaç.

26:18 ¹⁸Ateşli odun, ok ve ölüm saçan deli insan nasılsa,

26:19 ¹⁹Komşusunu aldattıktan sonra bu bir şakaydı, diyen de öyledir.

25:18 ¹⁸Komşusuna karşı yalancı tanıklık eden,
Topuz, kılıç, sivri ok benzeridir.

C. Karakteri dübüük komşuyla yakýnlık kurma.

21:10 ¹⁰Düşük bireyin ruhu kötülük özler durur;
Komşusuna karşı acıma nedir bilmez.

16:29 ²⁹Kaba kuvvet erbabı başkasını ayartır;
Onu bozukdüzen yola yöneltir.

Yönetenler ve Önderler

I. Tanrı yönetmenler ve önderler aracılığıyla iş görür.

21:1 ¹Kralın yüreği RAB'bin elinde su yatağı gibidir;
Onu dilediđi yöne doğrultur.

16:10 ¹⁰Kralın ağız Tanrı'nın buyruklarını yansıtır;
Bu nedenle kral adaleti zorlamasın.

II. Yöneticinin Tanrıya sorumluluğu başkalarınınkinden daha önde gelir.

A. Yöneticiler özellikle günahlı eğilimlerden sakınmalı.

16:12 ¹²Kötülük krallara öğretilir;
Çünkü kralın tahtı doğruluk kapsamında sağlamlaştırılır.

17:7 ⁷İnce sözün ahmakla yakınlığı olamaz;
Bunun gibi yalan dolan kıvrmanın da önderle.

31:3 ³Gençliğinin gücünü kadınlara verme,
Kralları yıkan cilveliklere kapılma.

31:4 ⁴Ey Lemuel, içki krallara yaraşmaz, krallar şarap içmemeli;
Yönetenler sert içkiden beri durmalı.

31:5 ⁵İçkiye dalarlarsa yasanın buyruklarını unutuverirler;
Ezilenin haklarını tanımazlıktan gelirler.

B. Yöneticinin Tanrıyla ilişkisi halkın etkiler.

29:2 ²Adalet bağlıları başa gelince halk sevinç bulur;
Öte yandan tanrısaymazlar yönetimi ele geçince halk dövünür.◊

28:12 ¹²Doğru kişilerin yengisi coşkunluk tepkisi oluşturur.
Öte yandan düzenbazların üstünlüğü çevreyi sindirir.

28:28 ²⁸Kötüler başa geçince insanlar kaçacak delik arar;
Ama onlar yok olunca doğruların sayısı artar.

28:15 ¹⁵Kükreyen aslan, saldıran ayı nasıl davranırsa,
Savunmasız bir halkın başındaki diktatör de öyledir.

III. Yöneticinin özyapısı ve bilgeliği onun başarısını etkiler.

A. Yöneticinin dürüstlüğü onun görevini etkin kılar.

20:28 ²⁸Bağlılık ve sadakat kralın muhafızıdır;
Tahtı adalet kapsamında saptanır

29:4 ⁴Kral adaletle ülkesine denge getirir;
Öte yandan yolsuzluk ağında yakalanan onu yıkıma götürür.

29:14 ¹⁴Düşkünleri adaletle yöneten kralın tahtı sürekli kalıcıdır.

B. Yönetici etkin biçimde yönetmek için bilgeliğe gereksinimlidir.

8:14 ¹⁴“Danışma ve sağduyulu karar bendedir;
Anlayış ve güç kaynağı benim.

8:15 ¹⁵“Krallar benim aracılığım ile yönetir,
Hükümler adaleti benim aracılığım ile saptarlar.

8:16 ¹⁶“Önderler ve soylular benim aracılığım ile
Yeryuvarlığın egemenlik ederler.

28:2 ²Kaba kuvvete verilince ülkeye baş sayılanlar çok olur.
Buna karşı anlayışlı ve sağgörülü insan
uzun süreli düzen sağlar. ◊

C. İpne yapmayan yönetici kargaşalık ve düzensizlik oluşturur.

28:16 ¹⁶Kafasızlıkta ağınan başkanın acıması yoktur;
Yolsuzluktan kaynaklanan kazanca rest çeken yaşamını uzatır.

30:21 ²¹Yeri sarsan üç olgu vardır;
Yerin katlanamadığı dört olgu:

30:22 ²²Krallığa yükselen köle, bol yiyeceğe konan budala,

19:10 ¹⁰Akılsızın zevk u sefada gün tüketmesi çelişkinliktir;
Kölenin ileri gelenlere önderliği bundan da beterdir.

Ç. Yöneticinin halkın onuruyla ilgilidir.

14:28 ²⁸Kralın yüceliği uyrukların yüksek sayıdır;
Öte yandan uyruk yokluğunda hükümler mahva gider.

IV. Tanrı yöneticilere özel öneride bulunur.

A. Sadece dürüst danışmanları dinle.

29:12 ¹²Hükümler yalana dolana kulağını açarsa,
Tüm çevresi bozuktur düzen kişilerden oluşur.

25:4 ⁴Gümüşü dışıktan ayıracaksın,
Kuyumcunun potasına iş sağlayacaksın.

25:5 ⁵Tanrı saymazları kralın katından uzaklaştır, ◊
Böylelikle onun tahtı doğrulukta temelleşir.

B. Bencil amaçlar güden insanlardan sakın.

19:6 ⁶Eliaçık bireyin kayırmasını arayanlar çoktur;
Bol tarafından armağan dağıtanı herkes dost edinir.

29:26 ²⁶Hükümlerle buluşmak isteyenler çoktur;
Ama adalet RAB'ten kaynaklanır.

C. Önemli konuları bapıtan bapı inceleyin.

25:2 ²Tanrı'nın yüceliğı sayısız işi kendine saklamaktır;
Öte yandan kralların yüceliğı olayları derinlemesine incelemektir.

Ç. Kararlarında yansız ve adaletli ol.

24:23 ²³Bunlar da bilgilerden gelen sözlerdir:
Yargıda yanlılık sakat işittir.

18:5 ⁵Kötüye yanlılık göstermek fena tutumdur;
Ya da doğru kişiyi adaletten yoksun bırakmak.

17:26 ²⁶Dürüst insana ceza kesmek sağlıklı uygulama sayılamaz;
Soylu bireyi köteklemek de yersiz davranışttır.

D. Ezileni savun.

31:8 ⁸Ağzını aç, hakkı ezilenler yararına konuş;
Savunmasızların hakkını davasını üstlen.

31:9 ⁹Ağzını aç, hak yargıyı açıkla;
Yoksulun muhtacın inleyişine gerekli desteğı üstlen.

E. Adaletsizlik işleyenleri cezalandır.

20:26 ²⁶Bilge kral kötülerini karşısından savurur,
Sonra da üzerlerinden karar dövenini sürer.

20:8 ⁸Yargı tahtında oturan kral gözüyle her kötülüğü elekten geçirir.

24:24 ²⁴Suçluya, "Suçun yok" diyen yargıcı halklar kargışlar,
Uluslar aşağılar.

24:25 ²⁵Öte yandan suçlunun payını verene mutluluk sağlanacak;
Onun üzerine mutluluk yağacak.

17:15 ¹⁵Kötüyü aklayan, suçsuzu suçlu çıkaran;
İkisi de RAB'be öğrentidir.

V. Yöneticiler ve önderler genellikle gizemli kişilerdir.

25:3 ³Göklerin yüceliği, yeryüzünün derinliği,
Kralın da iç dünyası araştırılmaz.

Vatandaşlar/Yurttaşlar

I. Yurttaşlar öz yapılarıyla ulusların yüceltir ya da karalar.

14:34 ³⁴Doğruluk bir ulusu yüceltir;
Oysa günah herhangi bir ulusa utanç getirir.

11:10 ¹⁰Doğrunun refahı bir kenti sevindirir;
Öte yandan kötünün mahvı coşku getirir.

11:11 ¹¹Doğruların kutluluk getirmesiyle kent yükselir,
Ama kötülerin ağzı onların yıkımını oluşturur.

29:8 ⁸Alaycılar kentleri ateşe verir;
Ama bilgiler kızgınlığı püskürtür.

II. Mesih inançlarıyla yurttaş olsun.

A. Bahta bulunanlara saygı gösterirler ve onların buyruğunu dinlerler.

24:21 ²¹Evladım, RAB'ten kork ve O'nun yanı sıra kraldan;
Ne birine ne de öbürüne karşı sancak açanlara yoldaşlık et.

24:22 ²²Çünkü onların belasını kaşla göz arasına gelir.
İkisinden oluşacak kötü sonucu kim düşünebilir?

20:2 ²Kralın öfkesi genç aslanın kükreyişiyle çağrışımdadır;
Onun kızgınlığına yol açan kendi yaşamını tehlikeye atar.

B. Dürüst yapılarıyla bahta bulunanları hoşnut ederler.

22:11 ¹¹Yüreğin paklığına, dilin tatlılığına sevgisi olan,
Kralı kendine dost kılar.

16:13 ¹³Doğruyu konuşan dudaklar krala beğeni verir;
Doğruyu söyleyenleri krallar sever.

16:15 ¹⁵Kralın yüzündeki gülümseme yaşam habercisidir;
Onun lütfu bahar yağmurunu taşıyan bulut gibidir.

C. Baþta bulunanlarý ierletmekten kaçınırlar.

16:14 ¹⁴Kralın öfkesi ölüm bildiricisidir,
Ama bilge olan onu yatıştırır.

19:12 ¹²Kralın öfkesi aslanın kükreyişiyle ağrışımlıdır;
Öte yandan onun lütfu yeřillik üzerinde çiy gibidir.

14:35 ³⁵Bilgeli uşak kralın onayını kendine çeker,
Ama kralın öfkesi utanç oluşturan uşağı hedefler.

III. Akıllıyurttaþlar önderlerinin karşısında saygılı davranışlar.

A. Alçak gönüllülük ve saygınlık gösterirler.

25:6 ⁶Kralın karşısında kendini öne alma;
Ne de kodamanlar arasında bir yer kovala.

25:7 ⁷ünkü yüzünü gördüğün kralın sana, “Ön sıraya buyur!” demesi,
“Lütfen geriye git!” demesinden yeğdir.

B. Dikkatli ve çekingen olurlar.

23:1 ¹Hükümrarla bir arada yemeğe oturunca
Karřındakine iyice dikkat et.

23:2 ²Yiyeceğe meraklıysan boğazına bıçağı daya.

23:3 ³Onun erezleri seni kandırmasın;
Çünkü onlar göz boyayıcıdır.

Notlar